

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих науковців
«СУЧАСНИЙ МАСОВОКОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР:
ІСТОРІЯ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

II Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих науковців
«СУЧАСНИЙ МАСОВОКОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР:
ІСТОРИЯ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ»

Суми, 25–26 травня 2023 р.

УДК 007 : 304 : 070

3641 **Збірник наукових праць** II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи». Суми : Сумський державний університет, 2023. 114 с.

До збірника увійшли наукові дослідження молодих науковців, аспірантів та студентів, учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців. Дослідження пов'язані з комплексною програмою науково-дослідних робіт СумДУ, безпосередньо з науковим напрямом досліджень кафедри журналістики та філології у межах теми «Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи».

Для викладачів, учителів, науковців, аспірантів, докторантів, студентів та інших зацікавлених осіб.

3641 **Collection of scientific works** of the II All-Ukrainian scientific and practical conference of students, postgraduates and young scientists «Contemporary mass communication space: history, realities, prospects». Sumy : Sumy State University, 2023. – 114 p.

The collection includes scientific materials of young scientists, postgraduates and students, participants of the II All-Ukrainian scientific and practical conference of students, postgraduates and young scientists. The studies are related to the comprehensive program of research works of Sumy State University, directly with the scientific direction of research of the department of journalism and philology within the framework of the topic «Contemporary mass communication space: history, realities, prospects».

For lecturers, teachers, scientists, graduate students, doctoral students, students and other interested persons.

РЕДКОЛЕГІЯ: *Володимир Садівничий*, д-р наук із соц. комунік., голова; *Ірина Жиленко*, д-р філол. наук, заст. голови; *Тетяна Ковальова*, канд. наук із соц. комунік.; *Інна Сипченко*, канд. наук із соц. комунік.; *Ярослав Яненко*, д-р наук із соц. комунік.

EDITORS: *Volodymyr Sadivnychy*, D. Sc. (Social Communications), head; *Iryna Zhylenko*, D. Sc. (Philology), deputy head; *Tetiana Kovalova*, PhD (Social Communications); *Inna Sypchenko*, PhD (Social Communications); *Yaroslav Yanenko*, D. Sc. (Social Communications).

*Матеріали друкуються в авторській редакції.
The materials are printed in the author's editorial office.*

ІЗ ВДЯЧНІСТЮ ГЕРОЯМ:

**солдатам та офіцерам Збройних Сил України,
територіальної оборони та добровольчих формувань
за можливість в умовах війни
проводити навчальний процес та займатися наукою!**

**ВІРИМО В УКРАЇНУ!
БУДУЄМО ОСВІЧЕНУ УКРАЇНУ!**

ЖАНР ІНТЕРВ'Ю В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ СЕГМЕНТІ ЮТУБУ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Владислава Крицька,

магістрантка, Сумський державний університет

Розглядаються тенденції розвитку жанру інтерв'ю в українськомовному сегменті, а саме класифікація інтерв'ю, емоційність подачі матеріалу та мовне питання.

Ключові слова: *Ютуб, інтерв'ю, інтерв'юер, мова, відео.*

THE INTERVIEW GENRE IN THE UKRAINIAN LANGUAGE SEGMENT OF YOUTUBE: DEVELOPMENT TRENDS

Vladyslav Krytska,

master's student, Sumy State University

The trends in the development of the interview genre in the Ukrainian-speaking segment are considered, namely, the classification of interviews, the emotionality of the presentation of the material, and the language issue.

Keywords: *YouTube, channel, interview, interviewer, language, video.*

Вступ. На сьогодні жанр телеінтерв'ю активно перемістився на відеохостинг Ютуб, а в телевізійному сегменті майже зник.

Варто зазначити, що українськомовний Ютуб розвивався дуже повільно та мав невеликий перелік каналів. Більшість відео на Ютубі, які дивилися громадяни України, була російською. Навіть якісний український контент не був настільки популярним, як аналогічний російський. У топі найпопулярніших інтерв'юерів були Юрій Дудь, Ксенія Собчак і Дмитро Гордон. Але всі вони російськомовні, попри те, що останній – українець.

Здебільшого українські журналісти чи блогери орієнтувалися на російськомовну аудиторію, аби охопити більше глядачів (не лише з України, а з росії та інших пострадянських країн). Однак наразі ситуація змінилася. Із початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну багато українців перейшли на державну мову, і не лише в робочій сфері, але й в особистому житті, почали споживати український контент. Відповідно, з'явився попит на такий продукт. Саме тому останній рік із кожним днем в українськомовному Ютубі з'являються нові контентмейкери. Розуміючи важливість популяризації української, особливо під час великої війни, інтерв'юери почали продукувати контент державною мовою. Хоча деякі з них, на жаль, і досі продовжують випускати інформаційні доробки російською.

Окрім мовного питання, важливим для респондента є стилістика оформлення жанру, робота інтерв'юера. А українськомовний простір Ютубу наразі дає широку палітру підходів авторів до своїх матеріалів. Отже, дослідження того, як наразі розвивається українськомовний сегмент Ютубу, а саме такий популярний жанр, як інтерв'ю, є *актуальним*.

Мета нашої роботи – з'ясувати тенденції розвитку жанру інтерв'ю, його особливості в українськомовному сегменті Ютубу.

Об'єкт дослідження – відео в жанрі інтерв'ю.

Предмет роботи – специфіка подання інтерв'ю на Ютубі.

Матеріали дослідження – опубліковані відео на каналах хостингу Ютуб (9 каналів).

Основні методи дослідження: контент-аналіз, моніторинг, узагальнення, синтез, дедукція.

Наукова новизна. Принципи побудови Ютуб-простору аналізували Г. Стокінг і М. Бартель.

В українському науковому просторі тему цього відеохостингу розглядали Т. Рудакова, А. Онкович, С. Краснокутська. А саме інтерв'ю на Ютубі досліджували М. Муквич, О. Яремчук, Н. Іванова (на матеріалі проєктів «Вечер с Яниной Соколовой» та «Телебачення Торонто»), С. Кармазін (на прикладі авторської програми «В гостях у Дмитрия Гордона» (рос.)). Ми ж у роботі представили тенденції розвитку українськомовних Ютуб-каналів, які публікують інтерв'ю.

Основний виклад тексту. У медійному теоретичному дискурсі представлена велика кількість класифікаційних схем жанру інтерв'ю. О. Чекмишев виділяє такі види вищезазначеного жанру: інтерв'ю-думки, інтерв'ю з очевидцями та свідками, інтерв'ю-конфронтація, інтерв'ю-пресконференція, власне інтерв'ю з ключовою особою, інтерв'ю-діалог, інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-бесіда, інтерв'ю-бесіда за круглим столом, інтерв'ю-переказ [7, с. 112]. М. Василенко називає такі форми інтерв'ю: колективне інтерв'ю (круглий стіл, пресконференція), інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-звіт, портретне інтерв'ю (інтерв'ю-замальовка), гумористичне інтерв'ю [8, с. 161–170].

Більшість науковців класифікують інтерв'ю за змістовим принципом, однак трапляються й інші види: за способом отримання інформації, за структурою, за кількістю респондентів, за цільовим призначенням, за процедурою тощо.

З-поміж усього розмаїття ми для аналізу обрали дві класифікації:

1. За змістом: інформаційне інтерв'ю (мета – з'ясувати факти й обставини певних подій, здобути нову інформацію); аналітичне інтерв'ю (мета – з'ясувати позицію, погляд фахівця на певний факт, отримати його коментар щодо певних подій чи відомостей); портретне інтерв'ю (мета – створити образ героя, розкрити його характер).
2. За емоційністю подання (тональністю): жорстке інтерв'ю; м'яке інтерв'ю.

Із початком повномасштабного вторгнення рф в Україну на відеохостингу Ютуб з'явилося багато контенту з жанром інтерв'ю. Деякі канали спеціалізуються лише на інтерв'ю, на інших же – це лише частина з-поміж різних відео. Так, найуспішнішими проєктами є «В гостях у Гордона», «СЛАВА+», «Екзамен», «Ходят слухи» (зараз RAMINA), «Зе Интервьюер», LUKI, pressing, «Аліна Доротюк», Andrey Burenok | Business, «РОЗМОВА», «Це Ніхто Не Буде Дивитись» тощо.

Для аналізу було взято канали, що є найбільшими за кількістю підписників, а також кількатих, що з'явилися не раніше 2022 року та при цьому швидко набрали популярність. Загалом було промоніторено дев'ять Ютуб-каналів.

Одним із найпопулярніших українських інтерв'юєрів є Дмитро Гордон, його Ютуб-канал «В гостях у Гордона» налічує 3,67 млн підписників (<https://www.youtube.com/@Gordonua>). Інтерв'ю він проводить у різних форматах – онлайн, у студії або на природі (на прогулянці Кисвом).

Цей проєкт, найімовірніше, розрахований на російськомовну аудиторію. Навіть після початку повномасштабного вторгнення публікації автора виходять не українською, саме тому за ним досі слідкує велика частина росіян. У гості до Гордона приходять як «хороші рускі», так і українці. Саме тому самого Гордона вважають доволі неоднозначною особою в українському інформаційному просторі.

Інтерв'ю в проєкті «В гостях у Гордона» зазвичай не мають контроверсійного характеру, а автор не ставить незручних запитань. Гордон з гостями завжди привітний і часто використовує жарти. Його інтерв'ю можна віднести до інформаційних і портретних, а за тональністю – до м'яких, оскільки вони показують людину лише з одного боку – із хорошого.

Ще один відомий канал на Ютубі, в якому представлено жанр інтерв'ю, – мільйонник RAMINA (до 4 березня 2023 року «Ходят слухи» (рос.)). Це проєкт Раміни Есхакзай, який має 1,37 млн підписників (<https://www.youtube.com/@Raminaeshakzai/featured>).

Як і попередній автор, Есхакзай робить «хороші» інтерв'ю, однак розмовляє з гостями на незручні теми, хоча й у м'якій формі. За змістом на каналі є інтерв'ю всіх видів – інформаційні, аналітичні, портретні. Авторка запрошує в гості не лише відомих людей (Наталія Мосейчук, Ігор Лаченков, Аюона Аюона та ін.), де розкриває їхню особистість, а й експертів (гінеколог, пілот, нарколог та ін.). Останній рік Есхакзай робить інформаційні інтерв'ю з фронту, зокрема з військовослужбовцями.

Після 24 лютого 2022 року було багато засуджень інтерв'юєрки щодо співробітництва з громадянами росії, а також щодо російської мови. Приблизно з липня 2022 року Есхакзай почала випускати відео українською, однак підписи до них залишалися російською. І після того на її Ютуб-каналі з'являлися розмови обома мовами, іноді можна було почути на початку випуску «Пані та панове. Дамы и господа». Останнє інтерв'ю, підписане російською, було з Марком Фейгніним, де Есхакзай розмовляє українською, але відео супроводжується російськими субтитрами.

Третій відомий канал в українськомовному сегменті – Yanina Sokolova. Він має 796 тис. підписників (<https://www.youtube.com/@YaninaSokolova/featured>).

Серед інших проєктів інтерв'ю представлено в програмі «Рандеву з Яніною Соколовою». Це поєднання всіх видів цього жанру за змістом – інформаційного, аналітичного та портретного. Інтерв'юєрка намагається «докопатися» до істини якоїсь історії. Це не монолог і не формат «запитання-відповідь», це розмова, де авторка також має власну думку. Її інтерв'ю можуть бути за тональністю як жорсткими, так і м'якими.

Велика відмінність від Есхакзай і більшості інших авторів – це наявність журналістської освіти та відповідного професійного досвіду. Яніна Соколова бере інтерв'ю винятково державною мовою.

Ще один топканал на українському Ютубі належить Маші Єфросініній (<https://www.youtube.com/@mashaefrosynina/featured>). На нього підписано 698 тис. осіб. Авторка продукує два види інтерв'ю – аналітичне («Вопрос – ответ» (рос.), потім «Запитання – відповідь») та портретне («Екзамен»). У перших вона говорить з різними експертами (секс-педагогиня, психологиня, лікарка-дієтологиня ін.), у другому – з відомими в Україні людьми. Зазначимо, що проєкт «Екзамен» із початком великої російсько-української війни був переформатований – поділений на дві частини. Так з'явився «Екзамен. Нова реальність», де гості розповідають про зміни в житті, починаючи з 24 лютого 2022 року. А сам «Екзамен» залишається незмінним, не враховуючи перехід авторки на державну мову.

Зараз контент Маші Єфросініної спрямований на україномовну аудиторію, однак ще до липня 2022 року канал випускав відео російською мовою.

Ще один популярний проєкт «Слава+» – це інтерв'ю із зірками українського шоубізнесу, який веде Слава Дьомін. Відео представлені на двох Ютуб-каналах – «Люкс ФМ» (308 тис. підписників) (<https://www.youtube.com/@luxfm>) і «Слава Дьомін» (71,5 тис. підписників) (<https://www.youtube.com/@SlavaDomin>).

У порівнянні з попередніми проєктами, «Слава+» має короткотривалі відео. Слава Дьомін створює як інформаційні, так і портретні інтерв'ю. Розмови зазвичай базуються на недоведеній інформації в медіа (чутки). Інтерв'юєр ставить незручні запитання в досить м'якій формі, аби довести ті чи інші факти про гостя.

Щодо мовного питання, то автор обирає ту мову спілкування, якою розмовляє герої. На каналах відео підписані також двома мовами. Із початку повномасштабного вторгнення рф в Україну мовні особливості Дьоміна не змінилися.

З-поміж нових варто відзначити два проєкти, які за рік від початку повномасштабного вторгнення рф на територію України швидко набрали популярність, – «РОЗМОВА» та «Це Ніхто Не Буде Дивитись».

Автор каналу «РОЗМОВА», який налічує 172 тис. підписників, – Сергій Лиховида (<https://www.youtube.com/@rozmova>). Він створює портретні інтерв'ю. За емотивним

навантаженням вони бувають як м'якими, так і жорсткими. Автор розмовляє з гостями невимушено, як друг. Варто відзначити й таку особливість інтерв'ю цього автора: Лиховида не лише ставить запитання, а й висловлює свою думку, навіть якщо вона не збігається з думкою героя.

«РОЗМОВА» – це винятково українськомовний канал, а інтерв'юер виступає за українізацію.

Ще один новий канал – «Це Ніхто Не Буде Дивитись» (75 тис. підписників) (<https://www.youtube.com/@emma.hardtalk/featured>). Це проєкт Емми Антонюк. Раніше такі відео авторка випускала на каналі «Палає» (128 тис. підписників) (<https://www.youtube.com/@palaye/featured>). Емма Антонюк – одна з тих нечисленних ютуберів, яка має журналістську освіту та досвід роботи на телебаченні понад 10 років.

Інтерв'ю, представлені на вищезазначеному каналі, аналітичні та портретні. Більшість із них має жорсткий і контрверсійний характер, за що інтерв'юерка часто зазнає «хейту». Гості, у яких бере інтерв'ю Емма Антонюк, – лише українськомовні, як і сама авторка.

Висновок. Отже, ми виділили основні тенденції розвитку українськомовного сегмента в Ютубі. Передусім зазначимо, що такого контенту стає дедалі більше, а російськомовні автори переходять на державну мову. Однак залишаються й ті, для кого важлива не лише українська аудиторія, але й, як вони стверджують, глядачі країн СНД. Причому російськомовні проєкти з більшою кількістю підписників повільніше переходять на українську, деякі ж взагалі не змінюють мову контенту, імовірно, через страх втратити російськомовну аудиторію. Наразі державною мовою записують відео всі перераховані інтерв'юери, окрім Дмитра Гордона.

Ми проаналізували контент, створений сімома інтерв'юерами. Усі автори роблять портретні інтерв'ю, 4 з них – інформаційні, ще 4 – аналітичні. Тобто в українському Ютубі наразі найбільше розвивається портретне інтерв'ю. Такі відео мають більше переглядів, оскільки в них робиться акцент на особистості. Лише тональність трьох із проаналізованих каналів буває жорсткою, інші ж автори ведуть м'які розмови. Можливо, інтерв'юери обирають такий підхід, щоб емоційно розвантажити своїх глядачів, щоб вони мали можливість переглядати «позитивний» контент.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Stocking G., Kessel P., Barthel M., Matsa K., Khuzam M. A closer look at the channels producing news on YouTube – and the videos themselves. 2022. URL: <http://surl.li/jgbkq>.
2. Рудакова Т. О., Онкович А. Д. Youtube-канали в Україні. *Молодий вчений. Соціальні комунікації*. 2022. № 1 (101). С. 43–46.

3. Краснокутська С. В. Особливості контенту журналістських Youtube-каналів. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2021. 80 с.
4. Муквич М. Особливості портретного інтерв'ю на платформі Youtube. *Магістерський науковий вісник*. 2020. Вип. 35. С. 250–252.
5. Яремчук О. О., Іванова Н. І. Особливості редакційної політики інформаційно-розважальних програм відеохостингу YouTube (на матеріалі проєктів «Вечер с Яниной Соколовой» та «Телебачення Торонто»). *Масова комунікація у глобальному та національному вимірах*. Дніпро : ДНУ імені О. Гончара, факультет систем і засобів масової комунікації, 2019. Вип. 12. С. 151–156.
6. Кармазін С. Вплив формату телепередачі на методи ведення інтерв'ю (на прикладі авторської програми «В гостях у Дмитра Гордона»). *Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства* : матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників, 15–16 квітня 2021 р. Суми : Сумський державний університет, 2021. С. 256–261.
7. Чекмишев О. В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2004. 129 с.
8. Василенко М. К. Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів в українській пресі : монографія. Київ : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2006. 238 с.
9. Халер М. Інтерв'ю : навч. посібн. Київ : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2008. 404 с.